

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ SEKÄ ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ VUODELTA 2017

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala laatii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen ja vie sen lautakunnan hyväksyttäväksi 31.10.2018 mennessä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on valvonut, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on toiminut kaupunginvaltuuston hyväksymän Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet-asiakirjan, vahvistetun talousarvion, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti ja ohjannut sen toimintaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen arviointi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ei ole vielä arvioinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä, toimeenpanoa ja toimivuutta toimialan tasolla. Arviointi tullaan tekemään vuoden 2018 aikana osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen laadintaa.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Toimiala on tehnyt tavoitteisiin liittyvän riskienhallinnan arvioinnin osana vuoden 2018 talousarvion laadintaa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila arvioidaan tällä hetkellä tyydyttäväksi. Riskienhallintaa parannetaan vuonna 2018 erityisesti hankinnoissa ja talouden seurannassa. Riskienhallinnan resursseja vahvistetaan riskienhallinnan asiantuntijan rekrytoinnilla keväällä 2018.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta koordinoidaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla hallinto- ja tukipalveluista talouden palvelusta. Talouden ja toiminnan suunnittelupäällikkö ja riskienhallinnan asiantuntija (rekrytointiprosessi käynnissä tammikuussa 2018) vastaavat toimialan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan koordinaatiosta lautakunnan hyväksymän riskienhallinnan kuvauksen ja muiden kaupungin ja toimialan linjausten mukaisesti. Lisäksi he vastaavat riskien hallintaan liittyvän ohjeistuksen valmistelusta ja tuesta toimialan johdolle sekä toimialan riskienhallinnan kuvauksen ja muiden riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan liittyvien suunnitelmien, ohjeiden ja analyysien valmistelusta.

Palvelukokonaisuuksien ja hallinnon controllerit koordinoivat riskienhallinta ja sisäistä valvontaa omissa yksiköissään ja raportoivat niistä palvelukokonaisuuksien johdolle kuukausittain. Kaikki palvelukokonaisuuksien hankinnat tarkastetaan kuukausittain sekä määrällisesti että hankintavaltuuksien kannalta. Toimialan johdolle ja johtoryhmälle raportoidaan kuukausitarkistusten tulokset viisi kertaa vuodessa sekä muuten tarvittaessa.

Liite 16

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Laatija Anna Tarkkala-Hellström

24.1.2018

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta on osa toimialan johdon ja esimiesten jokapäiväistä työtä.

Toteutuneet merkittävät riskit

Opetusviraston aikaisiin tietotekniikkahankintoihin kohdistuu tilinpäätöshetkellä vakavia rikosepäilyjä, joita poliisi tutkii. Opetusvirasto ja kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ovat selvittäneet asiaa marraskuun 2016 alusta lähtien yhdessä kaupungin sisäisen tarkastuksen, oikeuspalvelujen ja poliisin kanssa. Toimialan johto on ryhtynyt kurinpidollisiin toimiin tämän johdosta vuoden 2017 aikana.

Tapahtuman johdosta käynnistettiin vuonna 2017 hankintaprosessin kehittäminen. ICT-hankintaprosessin osalta prosessin määrittely valmistuu helmikuussa 2018. Lisäksi syyskuussa 2017 on käynnistetty hankintojen kuukausikontrollit, katso kohta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen.

Toimialan digitalisaatio-ohjelmaan liittyvät hankinnat ovat viivästyneet johtuen tietohallinnon henkilöstövajauksesta sekä toimitusvaikeuksista. Henkilöstön rekrytointi on edistynyt ja viivästyneet hankinnat käynnistyneet.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Merkittävimpiä riskejä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ovat toimitilojen ja kiinteistöjen sisäilmaan ja kuntoon sekä kiinteistöjen ylläpitoon liittyvät riskit. Kaupunkiympäristön rooli toimitilojen ja kiinteistöjen ylläpidossa on merkittävä. Poikkihallinnollinen sisäilmatyöryhmä on osa näiden riskien hallintaa.

Varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuuden henkilöstöön liittyvässä riskienhallinnassa pyritään turvaamaan kelpoisen hoito- ja kasvatushenkilöstön saatavuus ennakoivan rekrytointin sekä rekrytointiprosessin uudistamisen avulla. Riskinä nähdään myös organisaation osaamisen menetykset. Toimialalla tulee kiinnittää erityistä huomiota osaamisen jakamiseen, työn organisointiin, uusien työntekijöiden ja uuteen työhön perehdyttämiseen sekä yhteistyön lisäämiseen ja sujuvoittamiseen.

Opetustoimen tavoitteiden toteutumisen kannalta merkittävimpiä riskejä ovat seruaavat riskit:

Digitalisaatio-ohjelman toteutuminen. Riskiä vältetään panostamalla opettajien osaamisen lisäämiseen ja teknologian tehokkaampaan hyödyntämiseen sekä koulujen ja oppilaitosten johdon muutosjohtamiseen. Digitalisaation hyödyntämisessä etsitään uusia kustannustehokkaita yhteistyömuotoja yksityisen sektorin kanssa. Tavoitteena on, että digitaalisuus ja monimuotoiset oppimisympäristöt edistävät jokaisen oppimista yhteisöllisesti ja yksilöllisesti.

Riittämätön avoimuus ja yhteistyö koulujen ja oppilaitosten sekä niiden sidosryhmien välillä haittaavat tavoitteiden toteutumista. Riski voidaan välttää kehittämällä koulun toimintaympäristöä sekä vahvistamalla ja aktivoimalla verkostoyhteistyötä oppimisessa ja arkitoiminnassa. Tavoitteena on avoin oppimisympäristö, jonka toimintaan oppilailla, opiskelijoilla, huoltajilla ja asukkailla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa.

Koulu- ja oppilaitosverkoston joustamattomuus palvelutarpeiden muutosten mukaisesti, mikä johtaa tehottomaan resurssien käyttämiseen. Riskinä on, että olemassa olevia tiloja ja tekniikkaa ei osata hyödyntää uudenlaisen opetuksen ja oppimisen toteuttamisessa, mikä hidastaa myös pedagogiikan uudistamista. Tavoitteena ovat toimivat ja tehokkaat tilat sekä osallistava valmistelu.

Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttäminen ei vähene eikä läpäisy parane, mikä vaikeuttaa koulutus- ja nuorisotakuun toteuttamista. Riskejä vältetään opintojen pedagogisella kehittämisellä. Ohjaus- ja tukitoiminnalla motivoidaan ammatillisen koulutuksen opiskelijoita suorittamaan opintonsa loppuun kolmessa vuodessa. Opintojen keskeyttämisten ehkäisemiseksi opiskelijoiden poissaoloja ja opintosuorituksia seurataan säännöllisesti ja niihin puututaan ohjaus- ja tukitoimenpitein. Opetuksen ja kasvatuksen prosessien toimivuutta kehitetään.

Suomenkielisen työväenopiston merkittävimmät operatiiviset riskit ovat kurssihallintojärjestelmän toimivuus ja henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen.

Ruotsinkielisen työväenopiston suurimmat riskit liittyvät peruskorjaukseen ja toiminnan järjestämiseen väliaikaisissa tiloissa sekä digitaalisen ilmoittautumisjärjestelmän jatkokehittämiseen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen

Toimiala on tunnistanut palveluverkkoprosessin kuvaamisen, hankintaprosessin kehittämisen ja kuvaamisen sekä talouden suunnitteluprosessin ja seurantaprosessin kuvaamisen ensisijaisiksi kehittämiskohteiksi. Taloussuunnitteluprosessi ja talousseurantaprosessi on kuvattu vuoden 2017 aikana ja hankintaprosessin ja palveluverkkoprosessin kehittäminen ja määrittely on käynnistetty.

Liite 16

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Laatija Anna Tarkkala-Hellström

24.1.2018

Toimiolla on vuonna 2017 käynnistetty ja toteutettu laaja-alaisesti turvallisuuteen liittyviä kehittämistoimia. Tavoitteena on turvallisuuteen liittyvien toimintamallien ja ohjeistusten päivittäminen ja yhtenäistäminen toimialalla ottaen samalla huomioon kaupunkitason linjaukset.